

ELŐSZÓ

Elöljáróban szeretném leszögezni, nem Ausztriáról szóló hagyományos útikönyvet tart kezében a kedves olvasó. Annak írására semmiképpen sem vállalkoznék, hisz egyfelől nem érzem magam megfelelően hozzáértőnek, tapasztaltnak, másfelől tartok attól, nem is lenne rá igény. Útikönyvekből ugyanis számtalan, jobbnál jobb színes, képes kiadvány kínálja magát könyvesboltjaink polcain. Még az évtizedekkel ezelőtt megjelent művek között is – ha a politikai elfogultságtól el tudunk vonatkoztatni – számos igen fajsúlyos, értékes, tartalmas, kitűnően használható munkát találunk. Magam mindig csodálattal forgatom azokat a régi, megsárgult útikönyveket, melyek információgazdagsága, szakmai színvonala lenyűgöző. Műemlék épületek, templomok, várak megismertetésére sok esetben alkalmasabbak, mint a legújabb, képekkel teletűzdelt, de tartalmában jóval szerényebb mai kiadványok.

2010-ben jelent meg a Sásdi Kiadó gondozásában az előző esztendőök utazási emlékeire, személyes tapasztalataira épülő, részben azonos könyvem: az Ausztriai anziksz. Régi, akár százévesnél is idősebb útleírásokat, naplókat, beszámolókat szívesen olvasunk, de ilyenkor eszünkbe sem jut az ott leírtak alapján az utcákon csatangolni, egy jó éttermet vagy kávéházat keresni. A közel fél évtized alatt azonban annyi változás történt a „szomszédban”, hogy első, ebben a témában megírt könyvemet kénytelen voltam frissíteni, aktualizálni. Különösen meg kell ezt tenni egy olyan dinamikus, szemmel láthatóan fejlődő ország esetében, mint Ausztria.

Bizonyítja mindezt az alábbi két példa. Előzőleg részletesen írtam ausztriai kulináris élményeinkről, egy kiváló Wienerschnitzelt kínáló étteremről, amit ma hiába keresnénk, helyén – elsősorban fiataloknak szánt – „romkocsmát” találunk. Az exkluzív belvárosi irodalmi kávéházat viszont buszos turistacsoportoknak, déli meg-

lepetésmenüvel jelentkező étterem-kávéházzá alakították, borsókrémlevesvel sült sertés oldalassal.

A közlekedésben történő változásokat szinte felesleges említenem, hisz ennyi idő elég volt ahhoz, hogy újjáépüljön a Westbahnhof, illetve majdnem teljesen elkészüljön Európa egyik legnagyobb, a legkényesebb igényeket is kielégítő pályaudvara, a Hauptbahnhof. Az Új ausztriai anziksz terjedelmében is bővült, a harmadával megnövekedett könyvbe bekerült a sokak által hiányolt Erzsébet királynéről szóló rész és néhány, általam eddig nem érintett téma.

A címből következik, hogy könyvem valóban nem akar több lenni színes képeslapnál, egy olyan turista szubjektív benyomásainál, aki nagyon szívesen barangol Ausztria különböző tájain, s közben megpróbál nyitott szemmel rácsodálkozni tájakra, épületekre, emberekre, egyszóval mindenre.

Életem során forró nyarakon sohasem vágytam tengerparti nyaralásra, az „édes semmittevés” eltöltött kikapcsolódásra, mindig szívesebben bolyongtam idegen országok városaiban, falvaiban, ismerkedtem lakóinak életével, kultúrájával.

Jogosan kérdezhetik: miért éppen Ausztria? Válaszolhatnám – s akkor nem járnék messze az igazságtól – egyszerűen azért, mert közelsége, materiális elérhetősége miatt oda tudtam életem során legtöbbször eljutni. Van azonban még egy szempont, ami döntően befolyásolt választásomban, s ez a családom ereiben folydogáló „vér”. Gyerekként rokonaimtól, ismerőseimtől gyakran hallottam, ha szüleim nőgatására hegedűmmel produkálnom kellett magamat, „ne csodáljátok, egyik őse az operában muzsikált”. Szüleim zenész felmenőmről ennél többet nemigen árultak el, emiatt húgommal sokáig abban a hitben éltünk, András dédnagyapám bizonyára a pesti Magyar Királyi Operaházban kereste meg a kenyérrevalót. Nagyszüleim halála után aztán valamelyik szekrény mélyéből előkerültek addig ismeretlen, megsárgult papírok, százévesnél öregebb kereszt- és házasságlevelek. Akkor tudtuk meg, hogy a már hét évtizede valamelyik pesti temetőben nyugvó öregúr osztrák állampolgárként nem Budapesten, hanem a bécsi Császári és Királyi Operában kezdte pályafutását. A zenével megfertőzöttségünkéből, a muzsika iránti elkötelezettségünkéből egyenesen következik, hogy a „képeslapok” jelentős része a bécsi klasszikusok ürügyén szól a „zene fővárosáról”.

De nemcsak a klasszikus zeneszerzők élete és hozzájuk kapcsolódó emlékek, emlékhelyek elevenednek fel a könyv lapjain, hanem szívesen írtam néhány gondolatot az osztrák konyháról, éttermekről, kávéházakról, ezzel tisztelegve apai nagyapám emlékének, aki a két világháború között a vendéglátásban jeleskedett. Balassagyarmati szállodája, étterme, kávéháza gyakran volt beszéd téma családi összejöveteleinken. Mindebből mára nekem csak a lukulluszi örömök élvezete maradt. Bevallom, szeretünk jókat enni, jó borokat, söroket inni, és e kedvtelésünkről külföldi útjaink során sem szívesen mondunk le. Nem tagadom, örülnék, ha azon honfitársaimra, akik eddig még nem ismerték meg nyugati szomszédunk csodás vidékeit, soraim kedvcsinálóként hatnának, s egy-egy fejezet olvasása után többen vennék a vándorbotot, és felüdülés gyanánt, spórolt pénzükkel elindulnának az alpesi országba. Akik pedig már jó néhányszor jártak a „sógoroknál”, azokban remélem, majd kellemes emlékeket ébreszt írásom olvasgatása.

Lokálpatriótaként nem felejtkeztem el arról sem, hogy szűkebb hazám, Albertfalva története – a valamikori sváb település – milyen szorosan kapcsolódott a Monarchiához. Szülőföldemet Mária Terézia császárné jegyajándékkul adta lányának, Mária Krisztinának, Albert szász-tescheni herceg feleségének.

Itt szeretném megköszönni könyvem grafikusának múlhatatlan érdemeit. Hetényi Katalin, aki előző könyveimet is oly sikerrel illusztrálta, kérésemre szívesen vállalta a megújított anzikszhoz való segítségét is. Változatlan művészi érzékenysége, ahogy minden fejezetben az adott témát megragadja, komoly tehetségről, szakmai tudásról tanúskodik.

Acheni barátomnak, a nálam sokkal tapasztaltabb utazó Bereck Attila professzor úrnak számtalan kitűnő tanácsát, folyamatos, önzetlen szakmai segítségét, a borítónak fiával, Franz Philipp-pel való közös tervezését, elkészítését hálásan köszönöm. A kötet szerkesztésért külön köszönettel tartozom Mandl Orsolyának, a kiadó munkatársának, a Tinta Könyvkiadónak, Kiss Gábor úrnak és feleségének, Temesi Violának a megjelenéshez nyújtott segítségükért.

Végezetül és nem utolsósorban feleségemnek tartozom nagy hálaival. Ő, aki a német nyelvben, a zenében és a konyhaművészetben nálam sokkal jártasabb, mindig türelmetlenül várta az egyes feje-

zetek elkészültét, hogy elsőnek elolvasva ötleteivel, javaslataival, nemritkán építő bírálataival segítse készülő munkámat. Állandó lelkesítése, buzdítása nélkül az Új ausztriai anziksz valószínűleg sohasem készült volna el.

Budapest, 2014. február 10.

Sümegh László